

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורגמו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 1225

מטות מסעי - ראש חודש - א' מנחם אב תשפ"ה - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

תורה מלשון הוראה הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

האדם צריך להיות נאמן בדיבורו ולשמור על מוצא שפתיו, אף שלא היה בדרך נדר ולא היה מחויב בדבר.

המקור בפרשה: "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה". לכאורה המילים "ככל היוצא מפיו יעשה" מיותרות. אלא זהו תוכחת מוסר שהאדם ישמור מוצא שפתיו, כענין שאמר משה רבנו ע"ה לבני גד וראובן: "והיוצא מפיהם תעשו". (של"ה הק').

הוראה למעשה

"האדם צריך להרגיל את לשונו וטבעו בדרך חכמה ומוסר".

המקור בפרשה: "גדרות צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו". פירש רש"י: "חסים היו על ממונם יותר מבניהם ובנותיהם, שהקדימו מקניהם לטפם. אמר להם משה: לא כן, עשו העיקר עיקר והטפל

טפל, בנו לכם תחילה "ערים לטפכם" ואחר כך "גדרות לצאנכם". והם קבלו מוסר ואמרו אחר כך: "טפנו נשינו מקננו". (של"ה הק').

הוראה למעשה

האדם צריך לגלות למקום תורה.

המקור בפרשה: "אלה מסעי בני ישראל". המסעות הם כמו גלויות והם מכפרים. גם מי שמכחת רגליו והוא גולה למקום תורה והולך ללמוד, אז מסע שלו על פי ה'. לכן היו הראשונים מתגרשים מביתם לילך ללמוד תורה ובפרט רבי שמעון בן יוחאי וחבריו ותלמידיו. וסימנן: "צא ולמד" (וראה מסכת סוכה דף ה' ע"א). של"ה הק'.

הוראה למעשה

האדם צריך להיות קשור לרועי ומנהיגי ישראל כפי שבו קשור לאביו. וכמו כן, רועי ישראל צריכים להיות קשורים לצאן מרעיתם - כאבות

נקיי הדעת שברושלים

המסורים לבניהם.

המקור בפרשה: "וימסרו מאלפי ישראל" "להודיע שבחם של רועי ישראל כמה הם חביבים על ישראל. עד שלא שמעו במיתתו, מהו אומר: "עוד מעט וסקלונג" וכששמעו שמיתת משה תלויה בנקמת מדין, לא רצו ללכת". לכאורה, דברי רש"י אלה אינם מובנים: וכי מהו השבח הגדול של רועי ישראל בזה שרצו עם ישראל לסקול את משה רבנו?

בכדי להבין זאת, צריך להקדים ולומר שלכל מריבה הפורצת בין ישראל למנהיגיו, יש שני פנים. א. הפן השלילי - כפשוטו. ב. הפן החיובי, המראה על החשיבות שתולים העם במנהיגיהם. כאשר חסר דבר מה לעם, הם מתחילים לצעוק לעבר רועיהם כאילו היו אביהם. וזהו שאמר משה על עם ישראל: "אם אנכי ילדתיהו".

וזהו איפוא שבחו של משה רבינו ע"ה: כאשר ראו המשך בעמוד הבא

ארבע עשרה שנה - שימש בקודש

עבדתי בתור סדרן בציונו של התנא "שמעון הצדיק". ואולם מיד לאחר אותה נסיעה שבה הסעתי את הרב לבית'הדין, התפטרתי מתפקידי והתחלתי להסיעו סביב השעון לברייתות הרבות שבהן שימש כמנהל, לשיעורי התורה הרבים שהרביץ במהלך היום והלילה לשומעי לקחו ולארועים השמחים המרובים שנהג להשתתף מדי יום ביומו.

"מה זכור לך מאותן השעות הרבות ששהית במחיצתו של רבי מאיר בשעה שהסעת אותו?" שאלתי.

ר' אברהם חיך את חיוכו האופייני והשיב: "זכור לי שרבי מאיר היה תמיד שקוע בלימודו בזמן הנסיעה. לעיתים הוא היה אף אומר לי שאני רשאי לנסוע לעיסוקיי במכונית ושהוא ימשיך לשבת בתוכה באותה העת בכדי להשלים את לימודו."

ואז לרגע נדם ר' אברהם מדיבורו ושקע בשרעפיו. ואולם מיד לאחר מכן, התעורר מהירהוריו כשחיכוך הנצחי על פניו, הפטיר ואמר: "אני מתגעגע מאוד לרבי מאיר. בכל יום אני מתפלל שבקרוב ממש אזכה לראותו כשיקום לתחיה בתחיית המתים ואז אזכה להסיעו לבית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו אמן."

רבי אברהם אנושי שיחי
בבית הכנסת ב"זכרון-משה"

"זופניק" בו הוא שימש כדיין מטעם בד"ץ העדה החרדית. או אז, נגשתי אליו והצעתי לו שיזכני להסיעו ליעד שאליו הוא מבקש להגיע. ומכאן בעצם הכל התחיל. ראוי לציין שבאותה העת

פניו החייכניות ושיניו הלבנות מוכרות היטב למתפללי "שטיבלאך בית ישראל" ובית הכנסת "זכרון משה" שבירושלים. מדובר ביהודי שמעולם לא הרים את קולו "לטונים גבוהים" ושחיכוך לא מש אפילו לרגע אחד מפרצופו.

שמו הוא ר' אברהם אנושי שיחי. ר' אברהם יושב בדרך קבע בשעות הערב בכניסה לבתי הכנסות שבירושלים עיר הקודש ומזכה את באי בית ה' בקיום מצוות צדקה. הוא מאיר פנים לכל מי שעובר לידו ומשרה אורה של ששון, שמחה, גילה, רינה, דיצה וחדווה על הסביבה בה הוא נמצא.

העובדה שלא ידועה לכולם היא שר' אברהם הסיע ושימש בקודש ארבע עשרה שנה רצופות את הגאון האדיר הדיין רבי מאיר ברנדסדורפר זצ"ל שהיה מחשובי הרבנים שבירושלים עיר הקודש.

"כיצד התחלת להיות הנהג והמשמש בקודש של הרב ברנדסדורפר?" שאלתי אותו השבוע כשפגשתי בו בשעה שהגיעתי להתפלל תפילת ערבית ב"זכרון-משה".

"הכל התחיל בהשגחה פרטית מופלאה" החל ר' אברהם לספר. "יום אחד הבחנתי שרבי מאיר זצ"ל יצא מביתו והמתין למכונית שתסיעו לבנין

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידן:

1. מהו הקשר בין סוף פרשת פינחס לתחילת פרשתנו?

תשובה: פרשת פינחס מסתיימת בענין מועדי ישראל ואילו פרשתנו נפתחת בנושא הנדרים. המסר מכך הוא, שכשאנו נודרים לתת צדקה ולהנהיג הנהגות חדשות בזמן ההתעלות הרוחנית שאופפת אותנו במועדים, עלינו לקיים את אותם הנדרים בשעה שאנו שבים לימי החולין.

2. מה הקשר בין פרשת הנדרים המופיעה בתחילת פרשתנו לבין הפרשת מלחמת מדין שבאה אחריה?

תשובה: סמיכות הפרשיות הללו באה לומר שאם נשמור עצמינו מפני הנדרים ונשתדל לקיים את כל מה שיוצא מפינו, נצליח בעזרת השם לנצל במלחמות נגד אויבנו.

3. מדוע פרשת הנדרים נקראת בימי בין המיצרים?

תשובה: בכדי ללמד אותנו שאם שגיגנו ונדרנו בשעת כעס וריב שלא נתפייס עם חברינו ואחינו, עלינו להתיר נדרים פסולים אלה שמעכבים את ביאת הגאולה.

4. מהו הקשר בין סוף הפרשה הקודמת מטות לתחילת פרשתנו?

תשובה: רש"י מסיים את פירושו על פרשת מטות במילה "בית". ואילו פרשתנו מתחילה במילה "מסעי" והמסר מכך הוא שביתנו בעולם הזה הוא בעצם בבחינת "מסעי" כלומר שעלינו לחוש שהעולם הזה הוא זמני והוא רק פרוזדור לעולם הבא.

5. רש"י מביא שני פירושים על הפסוק הראשון בפרשתנו. הפירוש האחד הוא בנוגע לכך שהקב"ה הפחית את הטלטולים שעם ישראל היו אמורים לעבור ארבעים שנה במדבר - והפירוש השני משל למלך שהיה בנו חולה הוליו למקום רחוק בכדי לרפא אותו. והשאלה היא מה הקשר בין שני הפירושים הללו?

תשובה: שני הפירושים מבטאים את האהבה העצומה של השם יתברך לעם ישראל. לפי הפירוש הראשון השם חסך מאיתנו קשיים וטלטולים. והפירוש השני מבטא את אהבתו של המלך לבנו ודאגתו עבור רפואתו.

6. מדוע הפסוק השני של פרשתנו מציין את העובדה שמשנה כתב את מוצאיהם למסעיהם שהרי בדרך כלל לא מציינת התורה מה משנה כתב?

תשובה: התורה בעצם מסתיימת בפרשת מסעי וזאת משום שספר דברים שלאחריו הוא חזרה כללית על מה שקרה לישראל. ולכן בסיומה של התורה מובא המסר שכולה נכתבה על ידי משה רבינו על דרך מה שכתוב "נענין סופם בתחילתם".

(דברים ד, כב) "אינני עובר את הירדן" ופירש רש"י אף עצמותי אינם עוברים, שמח משה מזה שלכל הפחות מקום קבורתו נעשה גם כן ארץ ישראל, על ידי ראובן.

ואגב יש להעיר, דברפרשת "ברכה" כתוב אצל גד "וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון", ותרגמו אונקלוס ויונתן וכן פירש רש"י - מחוקק זה משה, שמשנה קבור בחלקו של גד. וצריך עיון.

ושפטו העדה והצילו העדה (לה, כד-כה)

מובא במסכת סנהדרין (ז, א): "אמר רב כהנא, סנהדרין שראו כולן לחובה פוטרינן אותו".

אפשר לבאר את זה, כי אין מציאות בעולם שאחד מישראל יהיה כולו חייב, ואם הסנהדרין אינם יכולים בשום אופן למצוא עליו איזה זכות, אזי כביכול הקדוש ברוך הוא בעצמו מלמד עליו זכות, ו"דבר ה' זו הלכה" אומר שיש עליו זכות, ופוטרינן אותו.

והוא על דרך שמובא בפתיחתא דרות רבה: "אותה שעה סיגורין של ישראל משתתק וכו', אומר לו הקדוש ברוך הוא נשתתקת ואין אתה מלמד סיגוריא על בני, חייך שאני מדבר בצדקה ומושיע את בני". וכמו שהוא בכללות ישראל, כמו כן הוא בכל נפש מישראל.

וישב בה עד מות הכהן הגדול (לה, כה)

עיינן פירוש רש"י הטעם לזה.

ואפשר לומר עוד, על פי מה שמובא במסכת סנהדרין (לז, א): "אותם הבריונים שהיו בשכנותו של רבי זירא, היה מקרב אותם בכדי שיחזרו בתשובה וכו', כשנסתלק רבי זירא אמרו, עד עכשיו היה מבקש עלינו רחמים, עכשיו מי יבקש עלינו, הרהרו בלבם ועשו תשובה".

והנה גם אהרן הכהן היה מקרב את הרשעים, כמו שמצינו באבות דרבי נתן (פרק יב, ג): "כשהיה אהרן מהלך בדרך, פגע באדם רשע, ונתן לו שלום כו'". ובדאי כל שהוא מזרעו של אהרן יש בו מידה זו, ובפרט הכהן הגדול שהוא בבחינת אהרן הכהן. וכמו שבמיתת רבי זירא חזרו הבריונים בתשובה, כמו כן במיתתו של כהן גדול מהרהרים מי יבקש רחמים עלינו וחוזרים בתשובה. ממילא אין צורך להם להיות עוד בערי מקלט, שהרי כל המטרה של הגלות בערי מקלט הוא שיכנע לבם ויחזרו בתשובה.

ואפשר שזה גם מרומז בפסוק, דכתיב (פסוק כח), "ובמות הכהן הגדול ישוב הרוצח", ולא כתיב יחזור, לרמז שעל ידי מות הכהן הגדול ישוב בתשובה, ואזי יוכל לחזור לארץ אחוזתו.

הוראות למעשה - המשך מהעמוד הקודם

ישראל שמיתתו של משה תלויה ביציאה למלחמה במדין, הם לא רצו ללכת למלחמה, ונתגלה אז איפוא - למפרע שכל המריבה שהיתה להם בעבר עם משה, נבעה מצד העובדה שהחזיקו ממנו והחשיבו אותו בתור אביהם.

וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין (לא, ג)

ופירש רש"י: וידבר משה וגו' - אף על פי ששמעו שמיתתו תלויה בדבר עשה בשמחה ולא איחר.

זה מלמד אותנו מוסר השכל, כי כאשר באים לקיים מצוות ה' יתברך, צריכים לשכוח כל חשבונות אחרים, ואפילו דברים רוחניים ביותר שנוגע לעצמו, אפילו שהיה כמו הרצון החזק של משה להיכנס לארץ, שלא בשביל לאכול מפירותיה היתה כוונתו אלא כדי שיתקיימו המצוות על ידו, כמובא במסכת סוטה (יד, א).

וימסרו מאלפי ישראל וגו' (לא, ה)

פירש רש"י: "להודיען שבחן של רועי ישראל כמה הם חביבים על ישראל, עד שלא שמעו במיתתו מה הוא אומר עוד מעט וסקלוני, ומששמעו שמיתת משה תלויה בנקמת מדין לא רצו ללכת עד שנמסרו על כרחן".

אפשר לפרש עומק הדברים, בהקדים מה שפירש האלשיך הקדוש, שישראל רצו ללכת במלחמה במסירות נפש בכדי לתקן נשמותיהם מחטא בנות מדין ולזכות לחיי העולם הבא. ואף על פי כן, כאשר שמעו שמיתת משה תלויה בזה, ויתרו על כל רצונם.

זה היה אצלם ענין תשובת המשקל, שמקודם בשביל ענינים גשמיים שלהם כתוב "עוד מעט וסקלוני", ועכשיו ויתרו אפילו על תיקון נפשם וחיי עולם הבא בשביל חביבותו של משה כדי שלא ימות, ולא רצו ללכת עד שנמסרו על כרחן.

ופירוש "וימסרו על כרחן", שמשנה לקחן בדברים שיעשו מה שנצטוו מהקדוש ברוך הוא בלי שום חשבונות, וכיון שרצונו של הקדוש ברוך הוא שילכו למלחמה, אינם צריכים לחשוב על שום דבר אפילו אם חיייו של משה תלויים בזה. וזה מה שנאמר שנמסרו על כרחן, שבתלו דעתם לגמרי כדי לקיים רצונו יתברך שמו.

ובני ראובן בנו את חשבון ואת אלעלא ואת קריתים ואת נבו וגו' (לב, לז-לח)

ובתרגום יונתן: "ואת נבו - וית בית קבורתיה דמשה".

למדנו מכאן שמקום קבורת משה הוא בנחלת בני ראובן.

ועל פי זה יש לבאר את המדרש פליאה (הובא בס' "ישמח משה" פרשת ואתחנן): "בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה לא תעבור את הירדן, אמר משה יחי ראובן ואל ימות".

אפשר לפרש, כי הנה על ידי שראובן וגד לקחו נחלתם מעבר הירדן נעשה המקום בחינת ארץ ישראל, ראה ברמב"ם פרק ח מהלכות רוצח (הלכה א) ובכסף משנה שם.

ולפי זה מתיישב היטב, כיוון שמשנה שמע שלא יכנס לארץ ישראל, ואף לא יזכה להקבר בה, וכמו שאמר

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

הזקן החרוך

שאל קומקום מאחד הבחורים, הלה חש אושר בנפשו להיטיב עם רבי ישראל יעקב, המורם מעם. אנשים הצטופפו סביב חביות המים, והמהומה שנוצרה העלה רעיון במוחם של כמה מבני הישיבה – לברוח. בהבחינם ברבי ישראל יעקב מתקרב אל עבר החביות, לחשו באזנו כי העת מתאימה לבריחה וכדאי מאד שיעשה כמותם. רבי ישראל הביט בהם במבט שכולו תום וטוהר והפטיר: "קומקום שאלתי ממאן דהו, ועלי להחזירו, ואיך אוכל לברוח וחפץ שאול בידי?!..."

*

אותו בוקר העיר שיעול מטריד את משה'לה השמש. הוא התישב במיטתו כדי לטול ידי נטילת ידים של שחרית והבחין כי עדיין חשוך בחוץ, אם יזדזז מעט יצליח לקיים תפקידו בעוד מועד. ובעודו חושב לממש את מחשבתו, גברה עליו העייפות וראשו שב לצנוח על הכר.

הוא הזדזז לקום ולרוץ לבית המדרש. אבל בהגיעו אל בית ה' עמד על הסף משפשף את עיניו: האם נמשך החלום?

קורי שינה גברו עליו, ובחלומו ראה עצמו בבית המדרש המואר, עומד על גבי התנור להסיקו. אך מה זה החושך והקור?!... – נעור בבהלה, ומצא עצמו עדיין על יצועו. לא אור ולא חום... עכשיו לא נתן לשינה לשטות בו, הוא הזדזז לקום ולרוץ לבית המדרש. אבל בהגיעו אל בית ה' עמד על הסף משפשף את עיניו: האם נמשך החלום? או פתרונו הוא?! אי מי כבר העלה את האור, ואש נעימה השרתה חמימות מסביב.

משה'לה העניק לחשוב בתופעה הבלתי מוסברת, ובינתיים התמלא בית המדרש במשכימי קום. השמש הזקן הגיע למסקנה כי עובר אורח שהגיע לבית הכנסת לפוש מן הדרך ומצא היכל קר וחשוך החליט לעשות את המלאכה במקומו.

כי בימים ההם נהגו הולכי דרכים עניים להכנס לבית המדרש ולהשיב נפשם מטורח הדרך. בבית המדרש המוסק חילצו את עצמותיהם והחיו את נפשם. על יד התנור הכין משה'לה מדי יום ביומו כמות עצים שתספיק ליום המחרת בגשתו בבוקר להסיק את התנור. עכשיו, הגיע השמש למסקנה, כי אחד מארחי פרחי שהגיע לפנות בוקר לבית המדרש ומצא אותו חשוך וקר החליט לעשות את המלאכה בעצמו.

כאשר התופעה הבלתי שגרתית חזרה על עצמה מדי יום ביומו, התעוררה בלבו של השמש תמיהה גדולה. אם אורח פורח הוא, איכה מזדמן הוא בכל יום לפנות בוקר בבית המדרש? ואולי גנב הוא שנוטל לעצמו מן העצים המוכנים להסקה? ואם תאמר כי העמידו שמש אחר במקומו ולא הדיעוהו על זה, מדוע אם כן מביטים בו מתפללי בית המדרש בשביעות רצון ואף גם זוכה הוא לשבחים על עבודתו המסורה והנאמנה...

המשך בעמוד הבא

אנשים אנוכיים יותר בטבעם אף הוסיפו: אין מה לעשות! אדם צריך לדעת את מקומו ומצבו! דרך העולם הוא! כאשר הזיקנה נותנת אותותיה צריך לפנות את המקום לצעירים!

לא ארכו הימים ונציגי המתפללים התיצבו לפני הרב לקבל ממנו גושפנקא על פיטורי השמש הזקן. רבי ישראל יעקב הקשיב לדבריהם וארשת כאב נסוכה על פניהם.

"אין עונשים טרם מזהירים" אמר להם. "אדבר עם השמש, אולי יועילו הדברים". בלית בררה קיבלו האנשים את דבריו והמתינו לבאות.

השמש הזקן, למרות ששמיעתו כבדה, וכל הדברים הנאמרים לא הגיעו לאזניו, חש באווירה העכורה והבין כי אם לא יסור מדרכו יופנה את מקומו לצעיר ממנו, יגיע היום וישמיעו לו מפורשות כי על דעת הציבור הוחלט למנות שמש צעיר במקומו. ומיום זה הוא ירא! ובשכבו על יצועו התכווץ לבו בצער: מה ילד יום? מה עליו לעשות כדי להשתפר, כדי להשקט את זעם הקהל? המצב בכללותו גרם לו עצבנות והוא הביט במבט קודר במציאות.

זה גם הפחד מאיבוד מעמד הפרנסה אשר באמצעותה יכול הוא להביא לחם ומים לביתו

בבית הכנסת על מקומו ישב המרא דאתרא הצדיק הקדוש רבי יעקב ישראל והתבונן ברחמנות גדולה בשמש הזקן, העומד חסר אונים מול המדברים סרה בתיפקודו, ועינו השמאלית ממצמצמת ללא שליטה, מחמת חלישות הדעת. זה לא רק העלבון כלפיו, על אי קיום "והדרת פני זקן", זה גם הפחד מאיבוד מעמד הפרנסה אשר באמצעותה יכול הוא להביא לחם ומים לביתו ולחמם את מגוריו בימים המקפאים.

הרב הצדיק הביט, ראה, הקשיב והבין, והחלטה גמלה בלבו.

*

רבי ישראל יעקב לובצ'נסקי הי"ד, היה חתנו של הסבא מנובהרדוק, רבי יוסף יוזל הורוויץ, ומשגיח ביישיבתו של רבי אלחנן וסרמן הי"ד בברנוביטש. רבי ישראל יעקב מלבד היותו גאון עצום בנגלה, ידען היה גם בתורת הסוד. איש חסיד מדקדק במצוות, זך כפים ומושלם במידות טובות. סיפרו עליו כי בפרוץ מלחמת העולם, כאשר בוקה ומבולקה ירדו לעולם, הגיעו נציגי הצבא הרוסי לישיבה לגייס את הבחורים לקרב. חלק מן הבחורים הצליח לברוח בעוד מועד, אבל רבים וביניהם רבי ישראל יעקב נתפסו.

בני הישיבה הובלו בקרונות רכבת צפופים לחזית, והחום היה ללא נשוא. החיילים ששמרו על הבחורים החליטו לעצור את הרכבת באחת התחנות והירשו למובילים לחזית לרדת מן הרכבת ולהצטייד במים. רבי ישראל יעקב ששום כלי לא היה בידו למים,

באותו בוקר חורפי, כאשר שלו סמך עטף את העיירה הרדומה, הבחינו ראשוני המתפללים בבית הכנסת בברנוביטש, בשינוי בפניו של מרא דאתרא, הצדיק והגאון רבי ישראל יעקב לובצ'נסקי הי"ד - חלק ניכר מזקנו נחרך.

מובן כי איש מן המתפללים לא הרחיק בנפשו לשאול את הרב לסיבת החיסרון בזקנו, ההשערה בלב התמהים היתה כי מן הסתם ארעה תקלה כלשהי בביתו שגרמה לזה.

התפילה החלה. בית הכנסת מחומם היה כדבעי, נעים היה בבית ה', בניגוד לקור המקפיא השולט בחוץ.

התפקיד של חימום בית הכנסת לפנות בוקר מוטל היה על משה'לה, השמש הישן. מדי יום ביומו כאשר העיירה עדיין עטופה הייתה בקורי שינה קם מיצועו ואץ לבית הכנסת. להבעיר קסמי עץ בתנור הגדול עד להתלקחות אש נעימה המשרה חמימות בהיכל ה' ומקבלת בחום את פניהם של הבאים מן הצינה החיצונית.

בדרך כלל קיים השמש את תפקידו באמונה רבה, ותושבי העיירה שבעי רצון היו מעבודתו הנאמנה עבור ציבור המתפללים.

אך לא לעולם חוסן וכשהזיקנה הופיעה בחלונותיו, חל מפנה בבריאותו האיתנה

שנים רבות שרת משה'לה השמש את הציבור בבית ה' באמונה ובמסירות. אך לא לעולם חוסן וכשהזיקנה הופיעה בחלונותיו, חל מפנה בבריאותו האיתנה. גבו שח, ידיו נתקפו מדי פעם ברעד בלתי נשלט, בפרט אחר נשיאת משא או עבודה מאמצת. חולשה נפלה ברגליו ותסמיני הזיקנה השתלטו על כל גופו.

ובעוד שבימים כתיקונם נעור בכל יום לפנות בוקר כאשר אין מבחינים עדיין בין תכלת לקלא אילן, והזדזז לבית הכנסת לעלות בו אור וחום, החלה העבודה הזאת ליפול עליו כמשא כבד מאד. לעיתים, כאשר נעור מתוך הרגל לפנות בוקר, וכבר החל להתכווץ למשוך את גופו התשוש מן המיטה, נפלה עליו תנומה עד הכא והאכ, וכשנעור בשנית בבהלה הבחין כי כבר איחר מעט את השעה...

*

מטבע הבריות הוא להתרגל לשיגרה ולהבחין בטוב רק בהעדרו. כאשר השמש החל להתרשל בתפקידו, הגיעו משכימי קום לבית המדרש בשעות הבוקר המוקדמות, לאחר בוססות בשלג ובבוץ בעוד רוח קרה מקפיאה את נשימתם, ומצאו אותו חשוך ובלתי מוסק, התעוררה רוגזה בלבם: מה זאת עשה לנו השמש? מדוע לא הגיע לעשות עבודתו, כבכל יום תמיד?

בתחילה נאמרו הדברים בלחש, אבל ככל שעברו הימים והתופעה המבישה חזרה על עצמה, החלו להשמע קולות ברורים יותר: אי אפשר שהמצב ימשך ככה! יום אחד כתיקונו, ושלוש ימים – לא!

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

מהי הסכנה האמיתית?

ולמחרת בבוקר מתקשר לביתי יהודי שמציג עצמו כסופר סת"ם. בקול שבור ומרוסק, החל לגולל לפני את מסכת יסורי המצפון שהוא עובר. "הכל התחיל" כך הוא סיפר "במכשיר הסוללרי הפרוץ של אשתי. יום אחד התחלתי לגלוש לתוכו ומאז אינני יכול להפסיק מלראות שם תמונת שחץ". ואז הוא הפנה אלי שאלה: "מכיוון שבמוחי מרצדות תמונות קשות אלה, האם המזוזות שאני כותב כשרות?"

לדאבון ליבי, אינני יודע מהי העצה היעילה ביותר על מנת להביס אויב מסוכן זה. ואולם דבר אחד אני כן יודע: לו יצויר (חלילה) שמחבל מסוכן מתבצר באחד מבתי שכונתנו במטרה לבצע פיגוע חבלני, היינו עושים הכל בכדי לאתר אותו ולחסלו. כך גם עלינו להתנהל ממול האינטרנט – האויב הרצחני הזה.

ד"ר יצחק אבר-אל

להגיע אליו באמצעות המחשבים והמכשירים הסוללרים למיניהם – הוא הוא הסכנה האמיתית לקיומו הרוחני והגשמי כאחד. והסיבה לכך היא שאם וכאשר (חלילה) יחליטו אותם האויבים שמנינו לעיל להתקיף אותנו, נדע כיצד להתגונן מפניהם בע"ה. ואולם ממכת האינטרנט שמפילה כל רגע חללים רבים ר"ל, איננו יודעים כיצד להתגונן כראוי. ולשם המחשה, אביא כאן שני סיפורים קצרים שסיפרו לי רק השבוע – בעלי המעשה:

בסוף השבוע האחרון נכנסה לביתי נערת סמינר ופרצה בבכי תמרורים. קשה היה לעמוד למול פרץ הדמעות שהציפו את עיניה. כעבור שעה קלה, נרגעה מעט וסיפרה שבביתה ישנו מחשב פרוץ שמשמש את אימה לצורך עבודתה. ואז יום אחד, היא הציצה לתוכו ונפגעה.

דברים אלו נכתבו לפני כעשר שנים. ניתן לקבוע שהם נוגעים לנו ורלוונטיים היום כמו אז.

אם נערוך סקר ברחוב החרדי ונשאל מהו האויב המסוכן ביותר עבור קיומנו, נקבל תשובות רבות ומגוונות. אחדים יענו שפצצת האטום של איראן היא הסכנה הקיומית המאיימת (חלילה) על חיינו. אחרים יאמרו שהחמאס אשר מצטייד בעת ההפוגה הזאת בטילי סקאד חדשים וחוצב מנהרות על מנת להגיע (חלילה) לתחומנו, הוא הסכנה הנוראה עבורנו. יהיו כאלה שיגידו שדווקא החיזבאללה בצפון מהווה פצצה מתקתקת לכיווננו. וישנם שיגידו שגיוס בחורי הישיבה מסיר מעלינו את המחסה והחסיון מפני אויבנו.

ואולם לעניות דעתי – האינטרנט שניתן

הזקן החרוך – המשר מעמוד קודם

ראשוני המתפללים החלו להגיע לבית ה', ובעוד הציבור מכין עצמו לתפילה חמק המסיק האלמוני מבית הכנסת.

*

חלפו ימים, שבועות וגם שנים. תמורות גדולות באו לעולם. יהדות אירופה ברובה, עלתה בלהבות השמימה. תהו ובהו שררו בכל, וכרם בית ישראל, גן ה', הושמד ברובו, במיתות משונות, בידי צר. ר' ישראל יעקב לובצ'נסקי הי"ד אשר גם הוא נעקד על המזבח, התגלגל בתופת כיתר אחיו לצרה. פעם אחת, בליל קודר, כאשר ר' ישראל יעקב שוחח שיחת התחזקות עם אחד משומעי לקחו, סיפר לו על ההתרחשויות בבית הכנסת בברנוביטש, באותו בוקר. "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים" (בבא מציעא נט, ע"ב) – סיים בקולו המלבב. "בחסדי שמים נחרך רק זקני באותו מאורע, וזכיתי לצאת משם בלי להעליב את השמש הזקן חסר הישע..."

כ"ק האדמו"ר מנחם נחום פרידמן מבויאן זצ"ל בזמנו מקום מושב החסידות היה בברנוביטש

יהדות אירופה ברובה, עלתה בלהבות השמימה. תהו ובהו שררו בכל, וכרם בית ישראל, גן ה', הושמד ברובו

אבל המסיק האלמוני, לא נתן לשמש לזהות אותו, ורק היטה את פניו פנימה אל האש. "ארחי פרחי עלוב!" – צרח הזקן הנסער, בעט בו בכל כוחותיו החלשים ופנה לסדר את השולחנות והספסלים.

החליט השמש כי תעלומה יש כאן וצריך לעמוד על פשרה, ומוטב כי יכנס לעבי הקורה שעה אחת קודם. צריך לדעת בברור מי הוא האיש שנטל את תפקידו במקומו לטב ולמוטב...

כדי לגלות נסתרות, החליט משה'לה השמש לתפוס את ה"במקום" בשעת מעשה, רק אז יוכל לדעת זהותו ויוכל להבין פשר מעשיו, אבל לכך יצטרך להשיכם קום, לעקוב אחר האלמוני בלי שיבחין בזה. בבוקר המחרת קם השמש כל עוד רוחו בו. הוא מיהר להתלבש ויצא אל הליל החשוך אל בית הכנסת. בעומדו על המפתח עצר להסדיר קמעא את נשימותיו. הוא פתח את הדלת ועצר בתמהון בסמוך. הנרות דלקו, ועל יד התנור רכן משהו על העצים להעלות את האש.

מי הוא זה ואיזהו? הרהר משה'לה בתמהון, ועדיין לא ידע מה לעשות. לבסוף ייצב את פיו הפעור מחמת תמהון, וקרא בקול ניחר וצורד: "רבי יהודי, מה אתה עושה כאן?!"

האיש הרכון על התנור שנתפס ב"קלקלתו" לא הסב את ראשו ולא ענה, הוא לא רצה לבייש את השמש הזקן, ביכר לעזור לו בכעין "מתן בסתר". משה'לה שלא קיבל מענה על שאלתו נעלב, מיצמן בחזקה בעיניו, וזעמו התלקח: "איך יכול להשיב?!" קצף על האיש "גם נוהג פה מעשה בעל בית וגם לא עונה, מי אתה בכלל?!"

השמש הזקן התקרב אל האיש המסתורי, ובידיו הרועדות ניסה לסובב את ראשו כלפיו, לראות אם פניו מוכרות לו.

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

אימרת השבוע

מתורתו של הבעל שם טוב הקדוש

חסידות היא השכלה אלוקית. ההשכלה שמוכיחה לאדם את קטנותו, ולאידך – עד כמה הוא יכול לרום את עצמו.

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגני מרומים בל' אב – א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.